

Nieuws uit

D'n Nieuwe Hof

Hoe ontstaan herfstkleuren
Kinderburgemeester
Kerstochtend
Sterrencursus 2020
De kinderboerderij.....
een goede buur

WINTER 2019/2020

IVN instituut voor natuureducatie en duurzaamheid is een organisatie van vrijwilligers en beroepskrachten die streeft naar meer natuur en een duurzame samenleving.

Lidmaatschap

Vriend van IVN: € 15,00

Landelijk lidmaatschap: € 24,00 per jaar.

Landelijk gezinslidmaatschap €16.60 . Met het landelijk lidmaatschap steun je je eigen vereniging en het landelijk IVN. Vrienden ontvangen 4x per jaar d'n Nieuwe Hof.

Leden ontvangen daarnaast het landelijk IVN-blad: Mens en Natuur.

Lidmaatschap jeugdleden: € 15,00 per jaar. Lidmaatschap "oudere" jeugdleden: € 20,00 per jaar.

U kunt het bedrag van het lidmaatschap overmaken op:

IBAN:NL19INGB 0001 6112 36 t.n.v. Penningmeester IVN VALKENSWAARD-WAALRE
BIC:INGBNL2A

Opzeggen van uw lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 december van het lopende jaar .

Schriftelijk bij Esther van Daal, E-mailadres: esthervandaal@hotmail.com

De website van onze afdeling is: <http://ivn.nl/afdeling/valkenswaard-waalre>

Natuureducatie Centrum D'n Nieuwe Hof,

Bosstraat 25, 5553 CK VALKENSWAARD, telefoon 040-201 83 95

BESTUUR

Voorzitter	functie vacant	
1e Secretaris	Anneke Droog Van Heemskerckstraat 18 tel: 040-2014727 E-mail: ivn.valkenswaard-waalre@live.nl	5554 PL Valkenswaard
2e Secretaris	functie vacant	
Penningmeester	Jan van Heeswijk Braambeslaan 15 tel: 040-2015307	5552 PE Valkenswaard
Leden	Jan Das Tonterstraat 18 tel: 040-2016075	5561 AN Riethoven
	Ad Baken Molenstraat 83 tel: 040-2015181	5554 JN Valkenswaard
	Gerrit Klitsie Geenhovensedreef 9 tel: 040-2046951	5552 BA Valkenswaard
	Esther van Daal Koningsvaren 3 tel.: 06 380 745 86	5552 EA Valkenswaard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	pag. 3
Activiteitenoverzicht	pag. 4
Voorwoord	pag. 5
Wist u dat.....	pag. 6
Kerstwens en kerstochtend	Pag. 7
Sterrencursus winter 2020	Pag. 8
Twitter je graag?	pag. 9
RABO bank clubkascampagne	pag. 9
Van de bestuurstafel	pag. 9
Oproep: duurzaamheid	pag. 10
Publiekswandelingen in 2020	pag. 11
De Kinderboerderij Een goede buur	pag. 12
Herfst	pag. 13
Hoe ontstaan herfstkleuren	pag. 14
Herfstbladeren	pag. 15
Project mezenkastjes in de strijd tegen de eikenprocessierups	pag. 16
Sinterklaashuis 2019	pag. 17
Cursus Boomveiligheid	pag. 18
Een speciale gast op onze voederplek	Pag. 19
Kinderburgemeester Valkenswaard	pag. 20
Is de kauw werkelijk zo'n ellendige vogel?	pag. 21/22

Activiteitenoverzicht

Winter 2019-2020

Woensdagochtend:

Elke woensdagmorgen zijn de volgende werkgroepen in en rond D'n Nieuwe Hof actief: allereerst is er de Tuinwerkgroep, die er overigens graag wat helpende handen bij heeft! Dan is er de Leskistengroep en dan is er de Leskistengroep en daarnaast verzorgt Wil de uitleen van de projecten.

Jeugd-IVN:

Voor bijeenkomsten van de diversen groepen zie de data op de website "<https://www.ivn.nl/afdelingen/valkenswaard-waalre>".

Vlindertuin Waalre:

Elke eerste woensdagmiddag van de maand is er een rondleiding vanaf 14.00 uur. Dinsdagmorgen en de woensdagmiddag zijn de vaste data, waarop mensen voor vragen en informatie aanwezig zijn.

Vlindertuin Riethoven:

De vlindertuin Riethoven is alle dagen toegankelijk. De leden van de werkgroep zijn elke zaterdagmorgen aanwezig voor informatie en onderhoud van 11.00 tot 12.30 uur. Wandelingen voor groepen kunnen worden aangevraagd bij een van de leden van de werkgroep op zaterdagmorgen in de Vlindertuin.

Schoolproject:

Op woensdagmorgen 19 februari wordt het nieuwe project "Wat schimmelt daar" geopend en blijft tot eind november te bezoeken.

Publiekswandelingen 2020:

Zondag 8 januari Loonwandeling: Thema "Loonlandschap en zijn cultuur".
Start punt: Herberg 't Loon, Loonderweg 44, 5582 VG Waalre.

Zondag 29 maart Vogelwandeling in de Malpie: "Op zoek naar de Blauwborst".
Startpunt: Parkeerplaats Venbergse Molen, a/d Molenstraat 211, 5556 TA Valkenswaard-Waalre

Vogelwerkgroep:

Elke eerste dinsdagavond van de maand is er een bijeenkomst voor de leden van de werkgroep.

Natuurwerkgroep Malpie:

De werkzaamheden van de Natuurwerkgroep starten weer in september.

Natuurwerkgroepen Waalre en Valkenswaard:

Wilt u deelnemen aan de activiteiten op de zaterdagochtenden, neem dan contact op met:

Ben Putman voor Waalre (040-2215000) of
Wim van Amelsvoort voor Valkenswaard (040-2042979)

Op woensdag 18 december is er jaarlijkse kerstochtend voor elke IVN-er vanaf 9.30 tot na 11.30 uur.

Op woensdag 11 mei vindt de boomfeestdag plaats. Ditmaal is de St. Servatiuschool aan de beurt. De locatie is Borkel en Schaft.

Voorwoord

Valkenswaard, november 2019

Beste IVNers,

Het is al weer herfst, zo droog als de afgelopen zomer was zo vochtig is de herfst nu. De natuur vaart er wel bij; in geen jaren heb ik zoveel paddenstoelen gezien als nu en zo mooi. Je kunt er nu nog steeds van genieten. Vele soorten en maten en kleuren, maar de vliegenschwam is nog altijd de lieveling van het publiek. Op 7 oktober jongstleden was er de jaarlijkse paddenstoelenwandeling in het Leenderbos en het heeft de hele dag gegoten. Toch zijn er altijd mensen die zich niet laten afschrikken en komen kijken wat het bos te bieden heeft. Dat is toch geweldig!

In de herfstvakantie is ons hele gebouw van binnen en van buiten geschilderd; we kunnen er weer jaren tegen. Ja, onze vrijwilligers hebben hun beste beentje voor gezet om alles op tijd klaar te krijgen. Want Sint Nicolaas komt weer logeren en dat voor de vijfde maal. Daar maken wij een leuk feest van.

De herfst maakt er dit jaar weer een mooi plaatje van. Alles bleef en blijft wat langer groen en hier en daar bloeit er nog een dapper bloempje. Taaie volharders, net als de ivners die hier komen helpen.

Alle werkgroepen zijn met volle ijver bezig om alles zo goed mogelijk te laten verlopen. Het bestuur vindt het reuze jammer nog niemand aan u te kunnen voorstellen als penningmeester – en voorzitter. Maar geloof me, wij hebben niet stil gezeten en doen dat nog niet.

Wij gaan genieten van de feestdagen en van de wintermaanden. Ook in D'n Nieuwe Hof is nog van alles te regelen en daar zijn de winterse dagen weer goed voor.

Maak er een fijn 2020 van. Tot in D'n Nieuwe Hof.

*Namens het bestuur
Anneke Droog*

Wist u dat?

- D'n Nieuwe Hof van binnen en van buiten geschilderd is en dat het er overal weer picobello uitziet? Kom maar eens kijken.
- Dat er een cursus is geweest over boomveiligheid. Heel interessant voor degenen die voor de natuurwerkgroepen in het bos werken. Het is goed bezocht.
- Dat op woensdag 8 januari 2020 de sterrencursus start.
- Dat de Vogelwerkgroep bezig is weer een cursus van de grond te krijgen met meer wandelingen.
- Dat het Jeugd-IVN een woensdagmiddag groep heeft voor 8 tot 11 jarigen en een zondagochtend groep voor 11 jaar en ouder.
- Dat de Vlindertuin in Waalre graag wat meer helpers zou willen en dat geldt ook voor de Tuingroep in Valkenswaard.
- Dat er op woensdagavond 5 februari om 20.00 uur verteld wordt over de ijsvogel en er ook een film gemaakt wordt door mensen van de Vogelwerkgroep.
- Dat op woensdag 19 februari het nieuwe project wordt geopend met de titel "Wat schimmelt daar".
- Dat Sinterklaas en zijn Pieten weer logeren op D'n Nieuwe Hof.
- Dat er weer mooie wandelingen zijn en wel op:
zondag 8 maart 2020 de Loonwandeling
29 maart 2020 vogelwandeling op zoek naar de Blauwborst.
- Dat op woensdag 11 maart 2020 de Nationale Boomfeestdag gevierd wordt.
Dat de St. Servatiuschool uit *Borkel en Schaft* dit jaar aan de beurt is om mee bomen te planten. De locatie is Borkel en Schaft.
- Dat de Boomfeestdag wordt in *Waalre* wordt gehouden op woensdag 18 maart 2020 . De plantplaats is nog niet bekend.

KERSTWENS

***Vrede op aarde, dat is wat iedereen wil
Waarom dan toch, is onze wereld zo kil?
Een beetje aandacht en tijd voor elkaar
Een luisterend oor, een simpel gebaar....
Wij wensen iedereen een warme en
liefdevolle kerst
En een vredig nieuw jaar.***

KERSTOCHTEND

**Op woensdag 18 december 2019 hebben wij een gezellige
ochtend in verband met de aanstaande Kerst.
Wij starten om 9.30 uur en ronden het af na 11.30 uur.
U bent allen van harte welkom.
De koffie en wat lekkers staan klaar.**

Anneke, secretaris

IVN Sterrencursus winter 2020

Altijd al willen weten waar het prachtige wintersterrenbeeld Orion aan de hemel staat en ook de Poolster en andere sterren en sterrenbeelden?

Dan is de sterrencursus die het IVN Valkenswaard-Waalre op woensdag 8 januari 2020 begint, iets voor u. Deze cursus, bedoeld voor mensen die wat meer van de sterrenwereld willen weten, probeert op een begrijpelijke wijze de complexiteit van de sterrenhemel, de bewegingen van de hemellichamen en de processen in de kosmos uit te leggen. Veel tijd zal besteed worden aan het zich oriënteren en waarnemen van de sterrenhemel. De cursus kent 5 lesavonden waarvan een avond in Asten, voor een bezoek aan de Jan Paagman Sterrenwacht met het indrukwekkende Pieterse Planetarium.

De volgende onderwerpen zullen aan bod komen: diverse hemellichamen, naamgeving van sterren, de Dierenriem, de levensgang van sterren, Rode Reuzen, Witte Dwerfen, Neutronensterren, Zwarte Gat, werken met de sterrenkaart, wanneer is welke planeet waar te zien, app's en computerprogramma's voor sterrenhemel-simulatie.

De cursusavonden zijn woensdag 8, 15, 22 en 29 januari en 5 februari (bezoek Asten). De cursustijden zijn van 20.00 tot 22.30 uur.

De cursus wordt gegeven in het IVN gebouw van de afdeling Valkenswaard (Bosstraat 25, 5553 CK Valkenswaard). De cursusgelden bedragen € 27,50 voor leden en € 32,50 voor niet-leden. Deze prijs is inclusief syllabus, sterrenkaart, bezoek aan de Sterrenwacht en Planetarium en koffie en thee tijdens de cursusavonden.

Voor nadere informatie over deze cursus, kunt u contact opnemen met Emile Weijters (tel. 040 2075670) of via e-mail e1000acmw@gmail.com.

Hier kunt u zich ook aanmelden voor de cursus.

Twitter je graag?

Doe het ook voor het IVN! Behalve de zorg voor de IVN-website, heb ik de laatste jaren bovendien het twitter-account @IVNVaWa voor de afdeling bijgehouden. Daarmee ga ik stoppen per 1 januari 2020. De bedoeling van het account is vooral, om onze publieksactiviteiten zoals wandelingen, kindermiddagen enz. extra onder de aandacht te brengen.

Is dit iets voor jou? Laat het weten via fanny@vanzon.nu.

Fanny van Zon

Ondanks verwoede pogingen zijn we er nog niet in geslaagd een **opvolger voor de voorzitter** te krijgen. Als bestuur vinden wij dat het nog goed loopt, vooral vanwege het zelfstandig opereren van de diverse werkgroepen, maar een goede voorzitter levert zeker een positieve bijdrage.

Ook een **opvolger** van de huidige **penningmeester** hebben we nog niet kunnen vinden. We hebben met een mogelijke kandidaat gesproken die wel de juiste opleiding had, maar helaas vanwege een reeds eerder opgelopen ziekte heeft moeten bedanken. We hebben begrip voor zijn standpunten.

RABO bank Club kascampagne

Ook dit jaar hebben we weer een heel mooi bedrag gekregen van de Rabobank. Fijn dat er weer zoveel Raboleden op ons IVN gestemd hebben.

Het bedrag was € 850,95.

Alle stemmers bedankt.

Jan van Heeswijk

Van de bestuurstafel

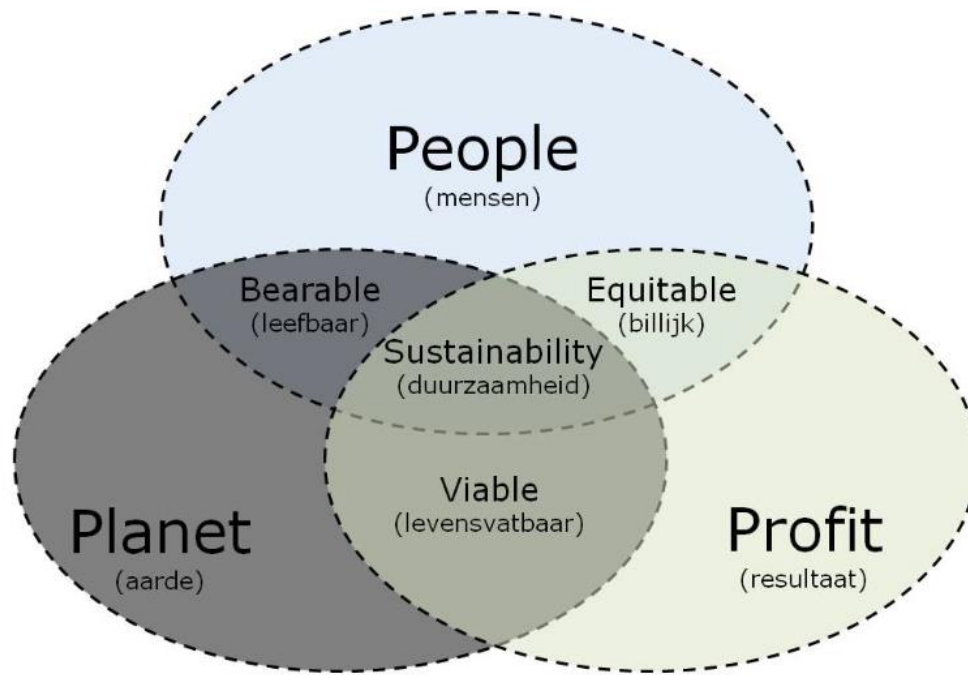
De **ledenadministratie** gaat per 1-1-2020 van de penningmeester over naar Esther van Daal. **E-mailadres Ledenadministratie is dan : esthervan-daal@hotmail.com.**

Wij gaan door met zoeken maar doen nogmaals een beroep op alle leden om eens na te denken of voorzitter of penningmeester iets is voor hem of haar.

Of ken ik iemand en ik zal eens polsen?

Wij horen het graag.

Jan van Heeswijk,
penningmeester

**Oproep:
duurzaamheid,
wie denkt en doet er mee?**

Duurzaamheid is een thema dat tegenwoordig dagelijks in het nieuws is. Wereldwijd, maar ook in onze eigen dorpen, worden klimaatverandering en de gevolgen daarvan steeds beter zichtbaar. Tegelijkertijd worden grondstoffen schaarser en neemt de biodiversiteit met hoog tempo af. Voor een leefbare planeet, nu en in de toekomst, zullen we meer in harmonie met de natuur moeten leven. Daarvoor zijn veranderingen nodig in denken en doen.

Als 'Instituut Voor Natuureducatie en Duurzaamheid' wil IVN de balans tussen mens en natuur herstellen en de teruggang van de biodiversiteit helpen tegengaan, door mensen aan te zetten tot duurzaam gedrag en bij te dragen aan het creëren van een duurzame samenleving. Veel leden van onze afdeling zijn zich hier bewust van en dragen

hun steentje bij. Toch geloven we dat we onze krachten binnen IVN Valkenswaard-Waalre op het gebied van duurzaamheid beter kunnen bundelen, onder andere door van elkaar en anderen te leren.

Wat kunnen en willen we als IVN afdeling Valkenswaard-Waalre op het vlak van duurzaamheid voor onze gemeentes betekenen en wat gaan we doen om onze doelen te bereiken? We zouden daar vanuit onze IVN afdeling graag met geïnteresseerde leden over praten om een plan te maken.

Heb jij ook interesse om mee te doen? Of wil je meer informatie? Neem dan, liefst **voor 15 januari 2020** telefonisch contact op, of stuur een email naar: **Marjolein van der Voort**.

**Tel: 06-24418022, 06-24418022,
e-mail : marjo061216@gmail.com**

IVN WANDELINGEN IVN VALKENSWAARD-WAALRE 2020

DATUM	GEBIED	STARTPUNT	TIJD
Zo 8 mrt	Loonwandeling; Thema: "Loonlandschap en zijn cultuur"	Herberg 't Loon, Loonderweg 44, 5581 VG Waalre	14.00 – 16.00
Zo 29 mrt	Vogelwandeling in de Malpie: "Op zoek naar de Blauwborst"	Parkeerplaats Venbergse Molen, a/d Molenstraat 211, 5556 TA V'waard	08.00 – 11.00
Zo 19 apr	Wandeling Aalsterheide Thema: Bos- en heidewandeling	Café "Hut van Mie Pils", Leenderweg 1, aan het einde v/d Hutdijk, 5583 TC, Aalst gemeente Waalre	14.00 – 16.00
Zo 10 mei	Vogelwandeling in het Leenderbos / Oasegebied "Zijn alle vogels weer terug"	Parkeerplaats bij de Drie Bruggen; de Zeelberg 37, 5555 XH, Valkenswaard	07.00 – 10.00
Ma 1 juni	Wandeling Dommelen-Zuid Thema: "Op zoek naar de voorjaarsbloeiers"	Informatiebord bij het kruispunt van het fietspad 't Broek met het zandpad.	10.00 – 12.00
Zo 14 juni	Vogelwandeling Thema "Kom mee naar buiten voor de WIELEWAAL"	Natuurpoort Achelse Kluis, De Kluis 1, 3930 Hamont-Achel, België	07.00 – 10.00
Zo 21 juni	Wandeling Oase Thema: "Op zoek naar de Ratelaar en de echte Koekoeksbloem"	Parkeerplaats Hengelsport-ver. Venbergen, De Oase 5, 5555 XV, V'waard	14.00 – 16.00
Zo 28 juni	Tongelreepdal wandeling Thema: "Beek en boer"	Tennispark "Eeckenrode", de Hurken 1a, 5583 AA, Aalst, gemeente Waalre	14.00 – 16.00
Vrij 3 juli	Nachtzwaluwwandeling op de Grote Heide: "Op zoek naar de Nachtzwaluw"	Parkeerplaats Valkenswaardse-weg, (Afslag Leenderbos), 5595 XR, Leende	21.30 uur; duur max 3 uur
Zo 23 aug	Wandeling in de Malpie. "Op zoek naar de klokjesgentiaan en de zonnedaauw"	Parkeerplaats Malpie voorbij de Venbergse Molen, 5556 TA, Valkenswaard (het zandpad volgen na de Molenstraat)	14.00 – 16.00
Zo 27 sept	Meertjesvenwandeling Thema "Herfst"	Einde Vlasrootlaan/Gilde-bosweg, (op de zessprong) 5582 VC, Waalre	14.00 – 16.00
Zo 11 okt	<i>Paddenstoelenwandeling</i> in het Leenderbos speciaal voor fotografie	Parkeerplaats Valkenswaardse-weg, (Afslag Leenderbos), 5595 XR, Leende	11.00 – 13.00
Zo 11 okt	<i>Paddenstoelenwandeling</i> in het Leenderbos (met speciale gids voor de jeugd)	Parkeerplaats Valkenswaardse-weg, (Afslag Leenderbos), 5595 XR, Leende	14.00 – 16.00
Zo 15 nov	"Oud –Aalst en Diepenvoorde" wandeling; Thema: Dorp aan de Tongelreep	Voormalig Bibliotheek-gebouw, De Leesaker 1, 5582 ZB, Aalst, gem. Waalre	14.00 – 16.00

De Kinderboerderij: een goede buur.... Gesprek met Joris van Kuijk

De afgelopen maand logeerde de Sint weer op het IVN. Veel kinderen kwamen hem bezoeken en behaalden het Pieten- diploma door een hindernisparcours te lopen vanuit het IVN gebouw naar de kinderboerderij. Daar konden ze tenslotte weer even warm worden, iets lekkers drinken, knutselen of een dier knuffelen. Een mooi project van de buurtvereniging de Turfberg, IVN en Kinderboerderij De Kleine Meer en heel veel vrijwilligers. Een mooie aanleiding om eens een kijkje bij de burens te nemen.

"Ik vertel aan de kinderen altijd, dat ik de boer ben van de kinderboerderij", zegt Joris bij onze kennismaking. Hij werkt er als beheerder, als opvolger van Marijke Jansen. Zij nam met haar man Toon het initiatief voor de kinderboerderij, die rond 2000 geopend werd. De gemeente steunde het project, zij het dat het werk van Toon en Marijke als vrijwilligerswerk werd gezien. Toen Toon, die ook het secretariaat deed, overleed stond Marijke er alleen voor. De gemeente sloot een samenwerkingsovereenkomst met de kinderboerderij, waardoor mensen met psycho-sociale problemen er als dagbesteding kwamen werken. Enkele jaren later werd ze ernstig ziek en in die periode nam Joris de beheerderstaak over.

Als jongen van tien ging hij met zijn zus, die er vanaf het begin werkte, mee naar de kinderboerderij. Hij hield van dieren en ging er ook stage lopen, toen hij de opleiding Dierenmanagement deed in Helmond. Hij werkt er nu -twintig jaar later- nog steeds. Het subsidiebeleid van de gemeente is de laatste jaren nogal aan schommelingen onderhevig geweest. Belangrijk is en blijft het om via fondsenwerving, donaties en acties (Adopteer een dier) extra middelen te verwerven.

Wat moet je als "boer" van de boerderij allemaal doen? Dat is heel wat: zorg dragen voor de gezondheid van de dieren, de stalling, bodembedekking, voer, veiligheid, werken volgens de regels van de wet, de vrijwilligers inroosteren, huishoudelijke taken aansturen, koffie en thee voor de vrijwilligers en bezoekers regelen en evenementen

organiseren. Daarnaast zou Joris meer tijd aan educatieve projecten willen besteden, maar daarvoor moet je ook de mensen hebben. Het lijkt hem leuk als kinderen meer leren over de herkomst van een ei, wol, vlees of melk. Of om cursussen voor volwassenen te geven over kaasmaken, spinnen e.d. "We zoeken nog een educatieve medewerker".

Ik vraag hem of mensen ook dieren kunnen onderbrengen op de kinderboerderij. Dat blijkt niet zo te zijn. Binnenkort mag het ook niet volgens de wet. "We kiezen zelf de dieren, waarmee we werken. Zo hebben we bv. siervogels erbij om voor een leuke sfeer te zorgen. We hebben nu ook een ram binnengehaald om in het voorjaar lammetjes te hebben!"

Onlangs is het terrein flink aangepakt door de gemeente. Grote bomen verloren nogal wat takken. Gevaarlijk voor bezoekers en gebouwen. De bomen zijn weggehaald en er zijn nieuwe bomen op het terrein geplaatst. Verder zijn er met hekken een aantal nieuwe weiden gemaakt door de medewerkers van de kinderboerderij. Nu het gras zo door de droogte en de mest van de dieren heeft geleden, wordt geprobeerd om de dieren regelmatig te verplaatsen en de grond te verbeteren.

Joris vindt het belangrijk, dat de kinderboerderij een aantrekkelijke plek is en blijft voor de vele grote en kleine bezoekers. Het is fijn om zo'n plek in de buurt te hebben!

Annelies Theeuwes

Herfst

Oktober 2019. Na een verrukkelijke, heerlijke, warme zomer met veel buiten zitten, wandelen, varen, fietsen, vakantie vieren, op terrasjes zitten, barbecueën, buiten koken op de kamado en nog veel meer, is het even wennen om weer binnen te moeten blijven met die regenachtige dagen. De blaadjes vallen en mijn planten buiten op mijn terras beginnen steeds minder mooi te worden. Ze beginnen te treuren, maar hebben ongelofelijk hun best gedaan en heel uitbundig gebloeid. De zomer is nu helaas toch echt afgelopen. Je zou er een beetje depressief van worden als je nu naar buiten kijkt, maar dat is niet de bedoeling.

Er komen ook nog genoeg mooie herfstdagen met een heerlijk zonnetje en vooral een fantastische bladerenpracht buiten. Als het dan droog weer is kun je daar lekker doorheen sloffen en hoor je de bladeren knisperen onder je schoenen. En wat dacht je van de paddestoelen? Daar kan ik ook zo van genieten. Er komt ook weer een tijd aan om naar concerten of andere voorstelling te gaan, musea te bezoeken, boeken te lezen, kaarsjes te branden of het op een andere manier binnen gezellig te maken. Je moet de mogelijkheden weer even zoeken, maar dat moet lukken.

Hoe zit dat met de herfst?

Het astronomische begin van de herfst is de nacht rond 23 september (op het [noordelijk halfrond](#) en rond 20 maart op het [zuidelijk halfrond](#)). De zon gaat dan door het [herfstpunt](#) en de dag en de nacht zijn nagenoeg even lang. De herfst eindigt rond 22 december (op het noordelijk halfrond en rond 21 juni op het zuidelijk halfrond) met de winter [zonnewende](#).

Het astronomisch begin van de herfst is het ijkpunt van de [Franse republikeinse kalender](#) en is dit jaar begonnen op 23 september om 09.50 uur. Hoe precies wil je het hebben!

Maar wat is nou die Franse republikeinse kalender? De Franse Revolutie had van Frankrijk een [seculiere](#) staat gemaakt die zich

afzette tegen alles wat kerks was. In het kader van de [scheiding van kerk en staat](#) was ook de gregoriaanse kalender een ongewenst overblijfsel van het verleden: die mat immers de tijd sinds de (vermeende) geboortedag van [Christus](#).

Om de tijdmeting van haar christelijke wortels te ontdoen ontwierpen de wiskundige [Charles-Gilbert Romme](#) en de schrijver, acteur en dichter [Fabre d'Églantine](#) een nieuwe kalender, waarin de tijd werd gerekend vanaf [22 september 1792](#), de datum waarop de [Eerste Franse Republiek](#) werd uitgeroepen, twee dagen na de [overwinning bij Valmy](#). Een jaar werd verdeeld in 12 maanden van elk 3 decaden van elk 10 dagen, met per jaar 5 of 6 extra dagen om de duur van het kalenderjaar gelijk te trekken met het astronomische jaar. Vandaar dat sommige maanden 30 en anderen 31 dagen hebben. Wij hebben die kalender overgenomen. Wellicht leuk om te weten, maar ik ben twee dagen later toen het prachtig weer was, en we toch weer heerlijk naar buiten konden, ook op zoek gegaan naar mooie plaatjes, die ik graag met jullie wil delen en om weer blij van te worden!

Geniet van de herfst, want die heeft ook zo veel moois!

Mary van Loon

Hoe ontstaan de herfstkleuren?

Oktober 2019. Mijn vorige artikel ging over de start van de herfst. Nu wil ik het graag hebben over het ontstaan van de herfstkleuren. Hoe komt het dat de Amerikaanse eik een veel kleuriger bladerenpracht heeft dan bijvoorbeeld de Europese eik die alleen maar geel en dan bruin wordt.

We kijken eerst in de mythologie over de herfstkleuren

Vroeger dachten de indianen dat de bladeren in de herfst verkleurden door de jagers in de hemel. In de herfst, wanneer de jagers op jacht gingen, werd het sterrenbeeld De Grote Beer neergehaald en het bloed kleurde de bladeren rood. Later, wanneer de jagers de beer aan het spit roosterden, kleurde het vet de bladeren dan weer geel.

Door de moderne, blanke Amerikanen wordt een ander verhaal verteld. Een elf, genaamd Jack Frost, die kan worden gezien als Koning of Vadertje Winter, zou de bladeren geel en rood laten kleuren als teken dat de winter in aantocht is. Jack Frost is eigenlijk een personage uit de Angelsaksische en Noorse mythologie. Hij wordt ook wel afgebeeld als een jongen die met zijn koude vingers in de bladeren knijpt tot ze rood kleuren.

Maar hoe zit het in de natuur zelf?

Door hun bladeren in de herfst te laten vallen, door een kurklaagje te vormen bij het steeltje van het blad, waardoor de vochttoevoer stopt en de bladeren af gaan vallen, voorkomen loofbomen dat ze in de winter uitdrogen. Dat is heel slim, maar waarom vertonen bomen dan eerst nog al die prachtige herfstkleuren? Alleen omdat wij dat zo mooi vinden? Nee, dat is natuurlijk onzin, maar biologen weten al aardig hoe het komt dat bladeren in de herfst naar geel, rood of oranje verkleuren.

Het korter worden van de dagen in de herfst is voor bomen een teken zich voor te bereiden op de winter. De processen die dan in de bladeren opstarten, zorgen uiteindelijk voor de kleurverandering. De belangrijkste kleurstof in bladeren is bladgroen, ook wel chlorofyl genaamd. Dat zorgt ervoor dat planten er overwegend groen uitzien en heel ingenieus zonlicht en koolzuur omzetten in suikers en zuurstof. De fotosynthe-

se noemen we dat. Planten staan hiermee als producenten aan de basis van het leven op aarde, want de meeste dieren consumeren alleen maar en geven niks terug aan de natuur.

Bladgroen is een heel kostbare stof om te maken. Bomen breken die dan ook af wanneer de bladval optreedt en slaan de grondstoffen op in hun takken en stam. Als de groene stof langzaam verdwijnt, worden andere gele en oranje kleurstoffen zichtbaar en dat is caroteen en xanthofyl. Dat zijn hulpkleurstoffen die planten ook gebruiken bij de omzetting van licht in suikers. Die kleuren waren er dus al wel, maar waren gemaskeerd aanwezig en worden nu pas zichtbaar.

Voor de rode kleur van herfstbladeren ligt het anders. Die is het gevolg van kleurstoffen, anthocyanen, die planten speciaal aanmaken. Die stof komt niet in alle bladeren voor. Ze spelen waarschijnlijk een rol in de bescherming tegen kou en schade door de, soms toch nog felle herfstzon. Koud en niet al te droog weer, en juist geen vorst en veel regenval, stimuleren de roodkleuring. Precies die omstandigheden heb je in de herfst aan de Noordoostkust van de Verenigde Staten (New England) en de zogeheten Indian Summer trekt jaarlijks miljoenen toeristen.

Het rood kleuren van bomen is zo deels een bijproduct van bladgroenaafbraak en processen die de bladeren vervolgens beschermen tegen kou en zonnebrand. Verder denken biologen dat roodverkleuring van herfstbladeren bomen mogelijk ook beschermt tegen het optreden van plagen van bladluizen in het volgende voorjaar. Blozende bomen zijn daarmee niet alleen mooi, maar zeker ook nog ergens goed voor.

Ik zou dus zeggen, ga naar buiten en geniet van alle pracht van dit moment om ons heen.

Mary van Loon

Herfstbladeren

Voor het verplaatsen van herfstbladeren worden vaak bladblazers gebruikt, heel vaak en met heel veel lawaaijige apparaten. De blazers worden door particulieren gebruikt maar ook door de gemeentelijke plantsoenen dienst. Deze laatste, altijd uitgerust met blazers met verbrandingsmotor.

De machines zijn krachtig en je kan er heel veel bladeren mee opjagen. Heel vaak wordt een blaasteam ingezet om de efficiëntie te verhogen. Alles en allemaal tegelijk één kant op. Met een bladblazer zoals de plantsoen werkers die gebruiken, kun je geen bladeren opzuigen, maar voor het grote werk is meestal nog een veel grotere machine nodig, minstens even luidruchtig.

Voor huis/tuin gebruik heb je blazers die ook kunnen opzuigen, ook niet helemaal geruisloos. Er gaan stemmen op om bladblazers te verbieden. Stel je eens voor wat voor rust dat zou geven en hoeveel minder gassen er de lucht in zouden gaan. Nou zijn er natuurlijk ook elektrische aangedreven blazers, minder krachtig en er is geen gas uitstoot, tenminste niet uit het ding wat je in je hand hebt, bij de elektriciteitscentrales ligt het voornamelijk anders. Ook maakt het toch ook nog behoorlijk lawaai. De vraag is komt er een verbod op alle soorten bladblazers en daarmee het vangen van twee vliegen in een klap? En zet het genoeg zoden aan de dijk?

Nou komt er zo'n verbod, denk ik, natuurlijk nooit, want waar haalt men de arbeids-

krachten vandaan om onze steden, dorpen en treinrails blader vrij te maken. Voor de particulier, met een niet al te grote tuin en wat vrije tijd, is er mogelijk de oplossing van het harken en bezemen. Geen schadelijke stoffen en gezonde lichaamsbeweging. Wijzelf hebben sinds enige tijd ervaring met een kunststof grashark met een breedte van 75 cm en een houten steel en je voelt dat het veel sneller gaat dan met de bekende rode grashark met plastic steel en de helft van de breedte. Tuinlieden vervangen vaak de plastic steel door een houten om een stijver geheel te krijgen.

Voor het verzamelen en oprapen hebben wij nog geen goede verbetering kunnen toepassen, wie weet komen er nog goede suggesties.

Overigens in Israël mogen naar verluidt geen bladblazers worden gebruikt. Dus wie weet, en gaat men daar kijken hoe zij het doen.

Irene Martens

Project mezenkastjes in strijd tegen eikenprocessierups

29 november 2019 - De afgelopen weken waren diverse groepen 2e jaars leerlingen van Were Di 3 druk bezig met hun project 'War against the processierups'. Zij maakten nestkastjes voor koolmezen in opdracht van de gemeente Valkenswaard en het IVN, afdeling Valkenswaard-Waalre. Deze kastjes zijn bedoeld om de bestrijding van de eikenprocessierups op natuurlijke wijze aan te pakken.

Officiële overdracht mezenkastjes

Op 26 november was er een officieel moment bij Were Di om het project af te sluiten. Daarbij werden de koolmezenkastjes aan wethouders Theo Geldens (beheer openbare ruimte) en Mieke Theus (onderwijs) overhandigd. Ook een delegatie van het IVN was hierbij aanwezig. Het winnende groepje dat een (zeer bijzondere) 10 heeft behaald voor het project, heeft een presentatie gehouden voor de wethouders en IVN-leden. Die waren onder de indruk van de creativiteit en inzet van de leerlingen. Ook coördinerend docent Pim Staals van Were Di is enthousiast.

De aangekondigde hulp van statushouders (vluchtelingen met een verblijfsstatus) bij het project is nog niet helemaal uit de verf gekomen, door tijdelijke afwezigheid van hun coördinator. Zij worden alsnog betrokken in het vervolgtraject.

Vervolg

De gemeente gaat binnenkort een deel van de mezenkastjes ophangen op plekken waar we niet preventief mogen/kunnen spuiten tegen de eikenprocessierups. Het IVN biedt het overige deel aan aan particulieren. Inwoners die hier belangstelling voor hebben kunnen zich melden bij het IVN, bij de heer Gerrit Klitsie, via een mail naar:

gklitsie1947@kpnmail.nl. De 'afnemers' van de kastjes komen in een monitoringsysteem van het IVN en krijgen ook informatie over het schoonmaken van de huizen en dergelijke.

Alle deelnemende partijen kijken heel positief terug op een bijzonder leerzaam en succesvol project en staan open voor een vervolg!

*Ad Lavrijsen
Gemeente Valkenswaard.*

SINTERKLAASHUIS 2019.

Dit jaar voor het vijfde jaar Sinterklaashuis Valkenswaard! ons 1^e lustrum. Wie had gedacht toen we in 2015 het idee lanceerden om een logeeradres rondom de Kleine Meer op te starten, dat het zo'n geweldig succes zou worden? Niemand toch? Een succes, vooral door het enthousiasme van veel vrijwilligers die in de loop der jaren het virus van 't feest rondom Sinterklaas opgelopen hebben.

Als ik dit zit te schrijven hebben we al drie logeerdagen achter de rug. Drie superdagen met in totaal al zo'n 1500 gasten! Wat een belangstelling! Vooral de opening op woensdag 20 november was geweldig. De koets van Rijtuigenmuseum Valkenswaard, de Sint, de Pieten, héél véél kindjes, afvaardiging van IVN Anneke Droog, de Turfberg Leeft Marie-Louise Teklenburg, Kinderboerderij De Kleine Meer Joris van Kuijk en van de gemeente Wethouder Marchal.

Sinterklaas heeft een cadeau voor het IVN, hij overhandigt Anneke Droog een beach-flag met IVN logo als dank voor de 5 jaar gastvrijheid in het IVN gebouw.

De regelpieten doen het geweldig maar zoveel mensen hadden we niet verwacht. De teller is blijven hangen rond de 850 gasten. De middag verloopt super! Overal kindjes, bij de Sint, bij het paard Ozosnel, het zwarte Pietenpad, in de tent, op het terras en binnen in de boerderij. De Zwarte Pieten zijn in topconditie en helpen de kinderen overal. Er wordt veel ge-

lachen en gedanst. Kortom een opening waar je alleen maar van kunt dromen.

Als jullie dit lezen is het Sinterklaashuis weer gewoon IVN gebouw. We kunnen terug kijken op een geweldig festijn. Wij, team Sinterklaashuis, danken IVN Valkenswaard-Waalre voor hun gastvrijheid en wensen bestuur en alle leden een fijne Kersttijd en een gezond en voorspoedig 2020.

*Gerrit en Majo Klitsie, Maartje van Gerwen,
Joris van Kuijk, Sandra Toonen, Loys van
Asten en Anni Janssen.*

Cursus Boomveiligheid

Ruim 25 bomenliefhebbers namen in oktober deel aan de korte cursus "Boomveiligheid". Onder leiding van Martijn Aarts maakten we kennis met een scala aan onderwerpen die relevant zijn om in te kunnen schatten hoe veilig een boom in zijn omgeving past.

Ruim 25 bomenliefhebbers namen in oktober deel aan de korte cursus "Boomveiligheid". Onder leiding van Martijn Aarts maakten we kennis met een scala aan onderwerpen die relevant zijn om in te kunnen schatten hoe veilig een boom in zijn omgeving past.

Tijdens de theorieles op 21 oktober werd er actief geluisterd naar een presentatie waarin o.a. boomconditie, vitaliteit, typische gebreken, zorgplicht, omgevingsfactoren en risico management aan de orde kwamen. Er werd zo nu en dan druk gediscussieerd over verschillen tussen huidige en historische inzichten en er gingen heel wat kilo's aan stukken hout met voorbeeld gebreken over tafel. Benamingen als "pechbalken," "olifantenoren," "plakoksels" en "afscheidskragen" zullen we niet snel meer vergeten. Het was ook geruststellend om te horen dat bomen die gebreken hebben vaak geen risico voor hun omgeving op hoeven te leveren. Natuurlijk moeten zulke "attentiebomen" wel voldoende in de gaten worden gehouden. Onder invloed van omgevingsfactoren en de vitaliteit van een boom kunnen gebreken herstellen of op den duur (soms pas na tientallen jaren)

toch voor een risico zorgen.

Op 26 oktober konden we tijdens een zonnige herfststochtend in het Frans van Bestpark zelf bomen bekijken en beoordelen, om in de praktijk te ervaren waar bij een boomcontrole op gelet wordt. We kwamen allerlei gebreken tegen die tijdens de theorieles behandeld waren, maar gelukkig geen redenen om ons zorgen te maken.

Met de opgedane kennis zullen we anders naar bomen kijken. Zelf merk ik dat m'n verwondering en bewondering alleen maar zijn toegenomen.

Martijn, dankjewel voor je enthousiaste en heldere uitleg!

Marjolijn van der Voort

Een speciale gast bij onze vogelvoederplek.

In het voorjaar hadden we een nestkastje vol jonge koolmeesjes tegen de achterkant van ons huis. Toen ze uitgevlogen waren, hoopten we ze vaak te zien in onze tuin. Maar helaas, de hele zomer was het ongeloflijk stil, zeker wat de kleine tuinvogels betrof. Lag het aan de warme zomer? Of had het een andere reden? Wij wisten het niet, maar misten hen wel.

Het werd herfst en dan begint het voor mij al te kriebelen wanneer kom ik met wat vogelvoeder aanzetten. Natuurlijk wil ik niet meteen alles aanbieden, ze moeten zelf ook nog op zoek gaan in de natuur. Daarom begon ik met onze uitgebloeide zonnebloemen vol met lekkere zonnebloempitten in bosjes op de vogelvoederplek te hangen. Snel werd ik verrast door kool- en pimpelmezen, een roodborstje én een speciale gast. Deze speciale gast klom tegen de boomstam op, nam snel een pitje en kroop via de stam weer naar beneden. Dat moest natuurlijk een boomklever zijn.

Elke dag kwam hij terug, net zoals de meesjes. Na verloop van tijd hing ik ook een silo met voer op, een vetbolletje en een halve kokosnoot vol lekkers. De zonnebloemen waren reeds leeg gepeuzeld, dus ik schafte iets nieuws aan: een ijzeren eikel met gaas, die ik vol deed met nieuwe zonnebloempitten. Ook daar ging de boomklever aan hangen om er telkens eentje uit te pikken.

Wat zijn we weer blij dat we vanuit de woonkamer de vogels van dichtbij kunnen spotten. En telkens als de boomklever aanwezig is, zeggen we tegen elkaar: "Kijk daar is ie weer!!"

Boomklever:

heeft een gestroomlijnd lichaam met korte staart en zwarte oogstreep, zijn lengte 10 – 20 cm, met een priemachtige snavel eet hij spinnen, insecten, hazelnoten, eikels, beukennotjes en in de winter pinda's en zonnebloempitten, maakt een kloppend geluid maakt een kloppend geluid als hij op een boom tikt, loopt zowel naar boven als naar beneden langs een stam (boomkruipers alleen naar boven), broedgegevens: laat april – juli, 1 legsel, 6 – 9 roodgestippelde eieren, broedtijd 14 – 15 dagen, vliegvlug na 23 – 25 dagen, enkele dagen later zelfstandig.

'Vogelgroet' van Dinie van Lieshout.

Iris Brom is de eerste kinder-burgemeester

Valkenswaard heeft voor het eerst een kinderburgemeester: Iris Brom. Ze kreeg gisteren de ambtsketen omgehangen door de 'grote' burgemeester Anton Ederveen. Haar ambtsperiode loopt dit gehele schooljaar.

onze correspondent
Geert van den Eijnden

Valkenswaard

In de aula van haar school, basisschool De Smelen, werd Iris Brom met veel gejuich ontvangen toen ze aan de zijde van Anton Ederveen het podium betrad. Eén van de leerlingen: „Dit is gaaf. In één keer twee burgemeesters op school.”

Iris Brom uit groep 8 is uit een gezelschap van elf Valkenswaardse kinderen als beste burgemeesterskandidaat tevoorschijn gekomen. Het echte sollicitatiegesprek met de burgemeester en een wethouder vond ze al spannend. En op het grote schoolpodium, alleen met Ederveen en voor al haar schoolgenoten, klapte ze even helemaal dicht. Haar collega-burgemeester hielp haar over het dode punt heen. „Ik ben lid van het IVN en ik wil heel graag dat de natuur in Valkenswaard echt groen en héél schoon blijft”, gaf ze als één van haar aan-

dachtspunten aan. In zijn inleidend praatje en na de overhandiging van de ambtsketen verklaarde Ederveen dat hij veel van de kinderburgemeester verwacht. Hij denkt dat met de komst van de kinderburgemeester de lijnen met de kinderen heel kort worden. „Wij zullen goed naar Iris luisteren en zij zal zeker goed voor jullie zorgen.”

Later gaf Iris Brom aan dat ze de benoeming heel leuk vindt en vooral ook erg spannend. Vrij van de podiumdruk zegt ze gedecideerd te willen gaan voor een goede toekomst van alle kinderen. „We moeten daarvoor onze eigen omgeving schoner houden. Met respect voor alles wat groeit en bloeit.”

Ze gaf ruiterlijk toe nog geen lijstje van plannen te hebben. En ze wil ook niet opschepperig doen nu ze kinderburgemeester is. „Ik ga goed rondkijken en vooral goed naar de kinderen luisteren.”

Voor moeder Mira van de Lucht en vader Hans Brom was het een speciaal moment. Moeder Mira had er tranen van in de ogen gekregen. Maar wel vol trots. Vader Hans: „Het is een geweldig succesmoment voor Iris.” Oma Martha van de Lucht klonk ook enorm enthousiast: „Dit is voor een kind toch prachtig. En voor een oma heerlijk.”

▲ Iris Brom krijgt de felicitaties van de échte, grote burgemeester Anton Ederveen. FOTO BERT JANSSEN/FOTOMEULENHOF

Is de kauw werkelijk zo'n ellendige vogel?

November 2019. Met het antwoord kan ik heel kort zijn. Nee, het is een van de meest intelligente vogels die er is. Sociaal, leergierig en aanhankelijk.

Kauwen zijn niet erg populair bij veel mensen omdat deze kleinste soort kraaiachtige houdt van veel soortgenoten om zich heen, waarbij luidruchtig met elkaar wordt gecommuniceerd. Ze zijn kleiner als de zwarte kraai, de roek en de raaf, en even groot als de ekster en de Vlaamse gaai.

Kenmerkend zijn de grijze kleur van de zijhals en het achterhoofd en de licht groengrijze oogring. Vrijwel volledig zwarte exemplaren komen overigens ook voor. Kauwen zijn meestal in groepen of paren bijeen en foerageren vaak gezamenlijk in weilanden en wegbermen, maar ook binnen de bebouwde kom. In de groep hebben ze veel geluiden waarmee ze onderling communiceren. Van vrolijk kwetteren tot zacht tokelen. De dieren hebben complexe banden samen en blijven als koppel elkaar trouw voor het leven. Ze liefkozen elkaar zelfs. Zie het liefdevolle paartje hieronder.

Onderzoekers hebben ontdekt dat kauwen een soort taal kennen met bepaalde geluiden voor verschillende situaties. Kauwen zijn, zoals ik al zei, intelligente vogels met gevoel voor sociale structuren en pikordeverhoudingen.

De vogels hebben een zeer uitgebreid

menu, dat voornamelijk bestaat uit kleine ongewervelde dieren (zoals insecten, slakken en spinnen), zaden, granen, eieren en fruit. Ook eten ze afval en karkassen van overleden dieren. Kauwen verdelen het voedsel onder soortgenoten, onafhankelijk van het geslacht of de verwantschap tussen gever en aanemer. Ze kennen een uitgebreider voedseldelen dan waargenomen bij andere dieren, zoals chimpansees.

De kauw nestelt meestal in groepen in bomen, gewelven van kerken en elders ook wel op rotswanden en in schoorstenen. De 4 tot 5 eieren worden in 16 of 17 dagen uitgebroed en de jongen vliegen na ongeveer 30 tot 35 dagen uit.

Van het najaar tot de broedtijd in het voorjaar verblijven de vogels in grote groepen bij elkaar. De soort die in Nederland verblijft, krijgt er in de winter ook nog vaak familie bij uit Scandinavië, de Noordse kauw. In tegenstelling tot de kauw die wij in Nederland kennen, is de Noordse kauw een trekvogel die wegvlucht voor de koude winter in het noorden. Deze soort is iets grijzer op de buik en is vaak voorzien van een lichtgrijs vlekje achter in de nek.

's Avonds komt de groep bijeen en is het een luidruchtig samenzijn. Met elkaar overnachten ze vaak in bosjes van jonge bomen of oude hoge bomenrijen. In een grote groep zijn ze ook beter beschermd tegen een aanval van een uil, kat, marter of een ander roofdier.

Voordat de groep zich verzamelt om te gaan overnachten, verblijven ze nog op een verzamelplek. Dit kan bijvoorbeeld op een dak van een flatgebouw, op een kerk of op een bouwkraan zijn. Rondom zo'n verzamelplek voeren ze langdurig speelse kantel-, draai- en buitenvluchten uit. Soms wel met honderden vogels tegelijk, waarbij net als bij spreeuwen, gebruik gemaakt wordt van een soort zesde zintuig: de luchtverplaatsing. De buitenste vogels bepalen de vlieg-richting en de andere reageren op de luchtverplaatsing. Dit is een prachtig schouwspel en maakt dat je met andere ogen naar het sociale leven van dit dier kijkt. Voor zo'n gratis vliegshow mag men best eens een oortje dicht knippen.

Mijn partner heeft als kind een kauw als huisdier gehad. Hij had een jonge kauw uit een nest gehaald en mee naar huis genomen. Nu is dat niet meer toegestaan. Peter had hem Tjan genoemd. Omdat Tjan als jonge kauw bij hem kwam werd Peter vanaf dat moment beschouwd als zijn partner. Als hij in de buurt was kwam Tjan altijd naar hem toe gevlogen. Hij mocht in huis vrij rondvliegen, want zijn kooi stond altijd open. Maar ook buiten was hij vrij. Hij bleef echter altijd in zijn buurt. Zelfs als Peter op school zat en er een klepraam in de klas open stond kwam Tjan naar binnen gevlogen en ging op zijn schouder of tafeltje zitten. Uiteraard tot groot vermaak van zijn klasgenootjes. Natuurlijk was de juffrouw daar niet blij mee, want niemand was nog bij de les en Peter moest zijn vriendje naar huis brengen. Het grappige was dat hij altijd op een normale manier met zijn kauw praatte. Tjan praatte dan ook weer op zijn manier terug op een meestal zachte tokkelende wijze. Tjan begreep heel veel. Het was zijn beste maatje en zat meteen op zijn stuur als Peter zijn fiets of later zijn bromfiets pakte om een tochtje te gaan maken of te gaan zwemmen. Ze zijn heel lang samen bevriend geweest totdat Tjan na vele jaren overleed.

Wellicht heeft u nu een andere kijk op de kauw gekregen. Ze schijnen trouwens ook een heerlijke geur bij zich te dragen.

Mary van Loon

Contactgegevens IVN-werkgroepen Valkenswaard

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Bomenwerkgroep	Martijn Aarts	06 21466671	martijnaarts@onsmail.nl
Documentatiecentrum	Ria Rutten	2015723	h.rutten21@chello.nl
Natuurwerkgroep Valkenswaard	Hanita en Wim van Amelsvoort	2042979	amelsvoort36@hotmail.com
Natuurwerkgroep Malpie	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Jeugd-IVN	Ad Baken	2015181	h.baken@chello.nl
Leskisten	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Publiciteit	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com
Redactiewerkgroep	Mieke van Baalen	2217748	miekevanbaalen@gmail.com
Schoolgidsengroep V'waard	Lies van Gompel	2068470	liesvangompel@onsbrabantnet.nl
Schoolproject	Fanny van Zon	2212983	fanny@vanzon.nu
Schoolproject uitleen	Wil Koopman	2017955	wiljakoopman@onsmail.nl
Tuinwerkgroep	Irene Martens	2018712	ireen@onsmail.nl
Vogelwerkgroep	Gerrit Klitsie	2046951	gklitsie1947@kpnmail.nl
Wandelingen (incl. Waalre)	Emile Weijters	2075670	e1000acmw@gmail.com

Contactgegevens IVN-werkgroepen Waalre

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerk Aalst	Chantal v. d. Strigt	2217250	oudenstrigt@hetnet.nl
Natuurwerkgroep Waalre	Ben Putman	06 51346934	ivn.n.w.gr.waalre@gmail.com
Milieuwerkgroep Waalre	Ton Remmen	2218080	ton.remmen@planet.nl
Vlindertuin Waalre	Bernard Fransen	2216011	fransenb@xs4all.nl
Wandelingen Wolders Ven	Annelies Wagter	2216700	awpwagter@gmail.com
Wandelroutes	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl
Regionale cursuswerkgroep:	Cor de Jong	2115479	cfjdejong@versatel.nl

Contactgegevens IVN-werkgroepen Riethoven

Werkgroepen	Contactpersoon	Telefoon	E-mailadres
Scholenwerkgroep	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
Scholen wandelingen	Nellie Das	2016075	nelliedas@gmail.com
IVN-wandelpaden	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com
Vlindertuin Riethoven	Jan Das	2016075	jandas61@hotmail.com

Redactieleden Valkenswaard - Aalst/Waalre

Mieke van Baalen
Nelly van der Burgt
Arthur Jeurissen
Wouter Kiela
Irene Martens
Annelies Theeuwes
Frans Vierstraete

LET OP

Tekst digitaal aanleveren als **los bestand** op ons mailadres:
natuurwijzer@gmail.com

Wilt U de illustraties als een **los bestand** aanleveren,
dit is belangrijk om een goede kwaliteit afdruk te krijgen

De inleverdatum voor de **jaarverslagen** is
Vrijdag, 14 februari 2020

De inleverdatum voor het **lentennummer** is
Vrijdag, 28 februari 2020

***Jeugd IVN
aan de slag tijdens de
Natuurwerkdag op de
Malpie d.d. 2.11.2019***

